

เรื่องพระมหากัสสปเถระ

[จาก ธรรมปทฎกถา (จตุตถโก ภาโค) อรหนตวคฺควณณนา]
เรื่องย่อ อภิธาน สาระในเรื่อง อัตถโยชนา อ่าน-สวด-พูดบาลี ฝึกทำปัญญา

พระอาจารย์ผู้สอน : พระมหาประนอม ฐมมาลงกาโร

เรื่องพระมหากัสสปเถระ

๑. เรื่องย่อ

[สรรสาระ ตัวละครมีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร]

ตัวละคร (บุคคลต่าง ๆ ในเรื่อง)

พระมหากัสสปเถระ / ภิกษุทั้งหลาย (ผู้กล่าวหาพระมหากัสสปเถระ) / พระศาสดา

บุคคล	บทบาท
พระมหากัสสปเถระ	พระมหากัสสปเถระชักจูงทั้งหลายแล้วเตรียมจาริกไปกับพระศาสดา เมื่อพระศาสดาทรงพระปริวิตกว่า “พวกมนุษย์เหล่านั้น เป็นทั้งญาติ เป็นทั้งอุปัฏฐากของกัสสปะ เราควรให้กัสสปะกลับ” พระมหากัสสปเถระทูลว่า “ดีละ พระเจ้าข้า”
ภิกษุทั้งหลาย	พวกภิกษุว่าพระมหากัสสปเถระละญาติและอุปัฏฐากไปไม่ได้ ภิกษุทั้งหลายโพนทะนานว่า ท่านกัสสปะจักไม่ไปกับพระศาสดานั้นเป็นจริง พระศาสดาทรงสดับถ้อยคำของภิกษุทั้งหลายแล้วพระองค์ทรงชี้แจงเหตุที่พระมหากัสสปเถระกลับ
พระศาสดา	ธรรมเนียมของพระพุทธเจ้าผู้จะเสด็จจาริกไปกับพวกภิกษุ ลำดับนั้นพระองค์ได้ทรงมีพระปริวิตกว่า “พวกมนุษย์เหล่านั้น เป็นทั้งญาติเป็นทั้งอุปัฏฐากของกัสสปะ เราควรให้กัสสปะกลับ” พระองค์ตรัสกะพระเถระว่า “กัสสปะ เราไม่อาจทำวิหารให้เปล่าได้ความต้องการด้วยภิกษุในที่ทำมณฑลและอวมณฑลทั้งหลายของพวกมนุษย์มีอยู่ เธอกับบริษัทของตน จงกลับเถิด” พระศาสดาทรงสดับถ้อยคำของภิกษุทั้งหลายแล้วตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอกล่าว[หา]กัสสปะว่า ช้องแล้วในตระกูลและในปัจฉัยทั้งหลาย (แต่ความจริง) เธอกลับด้วยทำในใจว่า ‘เราจักทำตามคำของเรา[ตถาคต]’ กัสสปะไม่มีความข้องในตระกูลหรือในปัจฉัยทั้งหลาย เราเมื่อจะกล่าวข้อปฏิบัติอันเปรียบด้วยพระจันทร์ และข้อปฏิบัติแห่งวงศ์ของพระอรียะ ก็กล่าวอ้างกัสสปะให้เป็นต้น” พระองค์ตรัสพระคาถาว่า “ท่านผู้มีสติย่อมออก ท่านย่อมไม่ยินดีในที่อยู่ ท่านละความห่วงใยเสียเหมือนฝูงหงส์ละเปลือกตมไป ฉะนั้น” ในเวลาจบเทศนา ชนเป็นอันมากบรรลุนิพพานทั้งหลายมีโสดาปัตติผลเป็นต้น

๒. อภิธาน

[คำศัพท์-พจนานุกรม, ท่องจำ-ปริกรรม]

ศัพท์นาม (สุทธนาม สัพพนาม สมานนาม ตัทธิธนาม กิตนาม และนิบาต)

นาม	คำแปล	นาม	คำแปล
มหากุสสปตฺ-	อ.เรื่องแห่งพระมหากัสสปะ	ภิกขุณฺ	แก่ภิกษุ ท.
เถรวตฺถุ	ผู้เถระ		
(มยา)	(อันข้าพเจ้า)	วตฺตํ	วัตร
อิมํ	นี้	กิริ	ได้ยินว่า
ธมฺมเทศนํ	ซึ่งพระธรรมเทศนา	เอตํ	นั้น
สตฺถา	อ.พระศาสดา	ภิกขุหิ	ด้วยภิกษุ ท.
เวฬุวนเ	ในพระวิหารชื่อว่าเวฬุวัน	สทฺธิ	กับ
วิหรนฺโต	เมื่อประทับอยู่	จริตฺกามานํ	ผู้ใคร่เพื่ออันหลักไปสู่ที่จาริก
มหากุสสปตฺเถรํ	ซึ่งพระมหากัสสปะผู้เถระ	เอวํ	ด้วยประการฉะนี้
อารพฺภ	ทรงปรารภ	ภิกขุ	อ.ภิกษุ ท.
เอกสฺมี	หนึ่ง	อตฺตโน	ของตน
สมเย	ในสมัย	ปตฺตปจฺนจิวร-	มีการระบมซึ่งบาตรและการ
		รชนาทีนํ	ย้อมซึ่งจิวรเป็นต้น
ราชคฺเห	ในพระนครชื่อว่าราชคฤห์	(กิจฺจานิ)	(ซึ่งกิจ ท.)
วุตฺถาสฺโส	ผู้ประทับอยู่แล้วตลอดพรรษา	กตฺวา	กระทำแล้ว
อฑฺฒ-	โดยอันล่วงไปแห่งเดือน	สุขํ	สบาย
มาสจฺจเยน	ด้วยทั้งถึง		
จาริกํ	สู่ที่จาริก	อิทานิ	ในกาลนี้
อิติ	ว่า...ดังนี้	อาโรจาปนํ	อ.การทรงยังบุคคลให้บอก

นาม	คำแปล	นาม	คำแปล
ภิกขุสู	ครั้นเมื่อภิกษุ ท.	ปจฺเจยฺหิ	ด้วยปัจจัย ท.
ปน	ก็	สมฺมานํ	ซึ่งสัมนานะ, ซึ่งความนับถือ
ปตฺตปจฺนาทีนํ	มีการระบมซึ่งบาตรเป็นต้น	สกุการํ	ซึ่งสักการะ
กโรนฺเตสุ	กระทำอยู่	เอตฺตํ	มีประมาณเท่านี้
อปี	แม่	อุปการํ	ซึ่งอุปการะ
จีวรานิ	ซึ่งจีวร ท.	ปหาย	ละแล้ว
เถโร	อ.พระเถระ	เอโส	นั่น
กสฺมา	เพราะเหตุไร	กหิ (จาเน)	(ในที่) ไหน
อิมสฺมี	นี้	สเจปี	แม้ถ้าว่า
นคเร	ในพระนคร	มาปมาท- กนฺทรโต	จากชอกชื่อว่ามาปมาทะ
อนฺโต	ในภายใน	ปรํ (จานํ)	(สู่ที่) อื่น
จ	ด้วย	ยํ	ใด
พหิ	ในภายนอก	กนฺทรํ	ซึ่งชอกใด
อฏฺฐารส	สิบแปด	ปตฺวา	เสด็จถึงแล้ว, ถึงแล้ว
มนุสฺสโกฏฺเฏ	อ.โกฏิแห่งมนุษย์ ท.	ปุณ	อีก
ตตฺถ	ใน...นั้น	นิวตฺเตตฺตพ- ยุตฺตเก	ควรแล้วแก่ความเป็นภิกษุ ผู้อันพระองค์พึงให้กลับ
เย	เหล่าใด	อิโต (จฺานโต)	(จากที่) นี้
เถรสุส	ของพระเถระ	มา	อย่า
น	ไม่, หามิได้	สา (กนฺทรา)	(อ.ชอก) นั้น
ฌาตกา	เป็นญาติ (อ.ญาติ ท.)	มาปมาทกนฺทรา	อ.ชอกชื่อว่ามาปมาทะ
เต	เหล่านั้น	สนฺธาย	หมายเอา, หมายเอาแล้ว
อุปฺปจฺจกา	เป็นอุปฺปจฺจก (อ.อุปฺปจฺจก ท.)	เอตํ (วจฺนํ)	(อ.คำ) นั้น
จตุหิ	สี่	ปกฺกมนฺโต	เสด็จหลีกไปอยู่, หลีกไปอยู่

นาม	คำแปล	นาม	คำแปล
มงคลามงคลภู- จาเนสุ	ในที่เป็นที่กระทำซึ่งงานมงคล และงานมิใช่มงคล ท.	ทิฏฐิ	เห็นแล้ว
ภิกขุ	อันภิกษุ ท.	โว	อันท่าน ท.
คนตพพ	อ.อันพึงไป, พึงไป	อาวุโส	ดูก่อนท่านผู้มีอายุ ท.
สกุภา	อาจ, สามารถ	นनु	มิใช่หรือ
วิหาร	ซึ่งวิหาร	เอว	นั่นเทียว
ตุจณ	ให้ว่างเปล่า	อมเหหิ	อันเรา ท.
กาตุ	เพื่ออันกระทำ	วุตต	กล่าวแล้ว
ก	ยังใคร	มหากัสสป	อ.พระมหากัสสปะ
นุ	หนอ, หรือ	สตถารา	ด้วยพระศาสดา
โช	แล	สทธิ	กับ
อถ	ครั้งนั้น	อมเหหิ	อันเรา ท.
อสส (สตถุ)	(แก่พระศาสดา) นั้น	วุตต	กล่าวแล้ว
กสสปส	ของกัสสปะ	ชาติ	เกิดแล้ว
เอเต	เหล่านั้น	ถ	ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าว
กสสป	ยังกัสสปะ	สุตวา	ทรงสดับแล้ว, ฟังแล้ว
นิวัตเตตุ	อ.อันให้กลับ	นิวัตติตวา	เสด็จกลับแล้ว, กลับแล้ว
อตโถ	อ.ความต้องการ	จิโต	ประทับยืนแล้ว, ยืนแล้ว
อตตโน	ของตน	ภิกขเว	ดูก่อนภิกษุ ท.
ปริสาย	ด้วยบริษัท	กถินิยาเมน	โดยทำนอง (แห่งคำ อันตน) กล่าวแล้ว
สาธุ	อ.ดีละ	สพพ	ทั้งปวง
ภนเต	ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ	กุเลสุ	ในตระกูล ท.
ปริส	ซึ่งบริษัท	ปัจเจสุ	ในปัจเจก ท.
อาทาย	พาเอาแล้ว	มม	ของเรา

นาม	คำแปล	นาม	คำแปล
หิ	ก็	โสตุกามา	ผู้ใคร่เพื่ออันฟัง
ปุพฺพ	ในกาลก่อน	อาม	พระเจ้าข้า
ปตฺถนํ	ซึ่งความปรารภ	เตสํ	เหล่านั้น
กโรนฺโต	เมื่อกระทำ	อิโต	แต่...นี้
เอว	นั่นเทียว	สทฺทสฺส-	ในที่สุดแห่งกัมมัสส
		กปฺปมตฺถเก	เป็นประมาณ
จตุสฺส	สี่	ปทุมุตฺตโร	ปทุมุตตระ
อลคฺโค	ไม่ข้องแล้ว	นาม	พระนาม, ชื่อ
จฺนฺโทปโม	ผู้มีพระจันทร์เป็นเครื่องเปรียบ	พุทฺโธ	อ.พระพุทธเจ้า
หุตฺวา	เป็น, เป็นแล้ว	โลเก	ในโลก
กุลาณิ	สู่ตระกูล ท.	วตฺวา	ตรัสแล้ว, กล่าวแล้ว
อุปสงฺกมิตฺุ	เพื่ออันเข้าไป	ปทุมุตฺตรพุทฺธ-	ในกาลแห่งพระพุทธเจ้า
		กาเล	พระนามว่าปทุมุตตระ
สมตฺโถ	ผู้สามารถ	ปุพฺพจริตํ	ซึ่งความประพฤตินกาลก่อน
สงฺโค	อ.ความข้อง	เถรปาณิยํ	ในเถรบาลี
จฺนฺโทปมป-	ซึ่งปฏิบัติอันมีพระจันทร์	ธมฺมสงฺคาหกา-	อันพระธรรมสังคากาจารย์
ปฺปฏิปทํ	เป็นเครื่องเปรียบ	จริเยณ	
อริยวสฺสปฏิบัติ	ซึ่งปฏิบัติแห่งวงศ์ของพระอริยเจ้า	วิตถาริตํ	ให้พิสดารแล้ว
กเถนฺโต	เมื่อกล่าว, กล่าวอยู่	วิตถาเรตฺวา	ครั้งให้พิสดารแล้ว
อาทึ	ให้เป็นต้น	อิติ	ด้วยประการฉะนี้
กทา	ในกาลไร	ปุตฺตํ	ผู้เป็นบุตร
เถเรน	อันพระเถระ	วา	หรือ, หรือว่า
ปตฺถนา	อ.ความปรารภ	วิหาเรสุ	ในวิหาร ท.
จปีตา	ตั้งไว้แล้ว	ปริเวณฺณสุ	ในบริเวณ ท.

นาม	คำแปล	นาม	คำแปล
สกุโ	อ.ความข้อง	ชีณาสวา	อ.พระชีณาสพ ท.
ปลลล	ในเปือกตม	นิเกเต	ในที่อยู่
โอตริตวา	ข้ามลงแล้ว	หังสา	อ.หงส์ ท.
จริตวา	เที่ยวไปแล้ว	อิว	เพียงดัง
คจณนุโต	บินไปอยู่, ไปอยู่	ปลลล	ซึ่งเปือกตม
ราชหังโส	อ.หงส์ผู้พระราช	หิตวา	ละแล้ว
กตถจิ	ในที่ไหน ๆ	โอโกโมก	ซึ่งความห่วงใย
อนุสนธิ	ซึ่งอนุสนธิ	เทศนาวसान	ในกาลเป็นที่สุดลงแห่งเทศนา
ฆฎตวา	สืบท่อแล้ว	พหุ	ผู้มาก
ธมม	ซึ่งธรรม	(ชนา)	(อ.ชน ท.)
เทเสนโต	เมื่อทรงแสดง	โสตาปัตติ-	มีโสตาปัตติผลเป็นต้น
อิม	นี้	(อริยผลานิ)	(ซึ่งอริยผล ท.)
คาก	ซึ่งพระคาถา	อิติ	ดังนี้แล
สติมนโต	ผู้มีสติ	นิฏฐิต	จบแล้ว

ศัพท์กิริยาอาขยาต

อาขยาต	คำแปล	อาขยาต	คำแปล
(วุจฺจเต)	(จะกล่าว)	นิวตตสฺสุ	จงกลับ
กเถสี	ตรัสแล้ว, กล่าวแล้ว	นิวตฺติ	กลับแล้ว
ปฏกมฺิสฺสามิ	จักหลีกไป	อุชฺฌมายีสุ	ยกโทษแล้ว
อาโรจาเปสี	ให้บอกแล้ว	โรวติ	ย่อมชัก
คมฺิสฺสนฺติ	จักไป	กเถถ	ย่อมกล่าว
โรวี	ชักแล้ว	กเถม	ย่อมกล่าว
อุชฺฌมายีสุ	ยกโทษแล้ว	อาโรเจสุํ	กราบทูลแล้ว, กล่าวแล้ว
โรวติ	ย่อมชัก	วเทถ	ย่อมกล่าว
วสนฺติ	ย่อมอยู่	กริสฺสามิ	จักกระทำ
กโรนฺติ	ย่อมกระทำ	ภเวยฺยํ	พึงเป็น
คมฺิสฺสตี	จักไป	อกาสิ	ได้กระทำแล้ว
คจฺเจยฺย	พึงไป	นตฺถิ	ย่อมไม่มี
คจฺฉิสฺสตี	จักไป	กเถสี	กล่าวแล้ว
ปฏฺินิวตฺตถ	จงกลับ, จงหวนกลับ	ปฺุจฺฉีสุ	ทูลถามแล้ว, ถามแล้ว
ปมฺชฺชิตถ	ประมาทแล้ว	อตถ	ย่อมเป็น
วเทตี	ย่อมตรัส, ย่อมกล่าว	อมฺห	ย่อมเป็น
วุจฺจตี	(อันชาวโลก ท.) ย่อมเรียก	อุทฺปาที	ได้เสด็จอุบัติแล้ว, ได้เกิดขึ้นแล้ว
จินฺเตสี	ทรงดำริแล้ว, คิดแล้ว	อุยฺยยุณฺชนฺติ	ย่อมชวนขวาย
โหตี	ย่อมมี	รมนฺติ	ย่อมยินดี
นิวตฺตาเปสฺสามิ	จักให้กลับ	ชนฺติ	ย่อมละ
วฏฺฏตี	ย่อมควร	ปาปฺุณฺนีสุ	บรรลุแล้ว
อาห	ตรัสแล้ว, กล่าวแล้ว		

๓. สารในเรื่อง

[สารธรรมในเรื่อง คาถา และอรรถกถา]

ท่านผู้มีสติเปรียบดังฝูงหงส์

“อุชฺชยุณฺชนฺติ สติมนฺโต
หํสาว ปลลลํ หิตฺวา

น นิเกเต รมนฺติ เต
โอกโมกํ ชนฺติ เต.

ท่านผู้มีสติ ย่อมออก คือไม่ติดที่อยู่
เหมือนหงส์ละเปลือกตมไปอย่างไม่มีอาลัย

ผู้สิ้นอาสวะมีสติ
ไม่ยินดีที่อยู่ทั้งผู้คน

ท่านละความห่วงใยอาลัยรัก
เหมือนหงส์ละเปลือกตมนิยมนิไพโร

ย่อมดำรงชวนชวามุ่งหมายผล
ไฝกลมหลักหลบสงบใจ

แจ้งประจักษ์ผ่องผุดพิสุทธิ์ใส
ไม่เยื่อใยยึดมั่นฉะฉั่นแล

(จากหนังสือคาถาพระธรรมบทคำกลอน
ประพันธ์โดย พระครูธรรมกถาสุนทร สุวณฺณรํสี)

พระคาถานี้ มีปัญหาเรื่องศัพท์อยู่เล็กน้อย คือศัพท์ “อุชฺชยุณฺชนฺติ” คำแรกนั่นเอง เห็นมีแปลอยู่ ๒ อย่าง คือ แปลว่า “ย่อมพากเพียร” อย่างหนึ่ง และแปลว่า “ย่อมออก” อย่างหนึ่ง

ข้าพเจ้าพอใจแปลว่า “ย่อมออก” มากกว่า และไขความในบทแห่งคาถาหลังว่า “ไม่ติดที่อยู่” สมเรื่องของพระมหากัสสปะผู้ไม่ติดที่อยู่

อนึ่ง เมื่อพิจารณาตามรูปศัพท์และธาตุ ก็เป็นไปได้ในทางว่า “ย่อมออก” คือ ยุช ธาตุ มี อุ เป็น บทหน้า แปลว่า “ออก” ได้ เทียบคำอื่น เช่น “อุชฺชยุตฺตํ เสนํ ทสฺสนาย คจฺเจยฺย ไปเพื่อดูกองทัพที่ยกไปแล้ว หรือออกไปแล้ว”, “อุชฺชโยคมฺมุเข ปติฏฺฐาสิ ดำรงอยู่แล้วในปากทางแห่งการออก” คือออกจากโลก ออกจากสังสารวัฏเป็นต้น

โดยนัยนี้ ได้ความว่า ท่านผู้มีสติย่อมออก คือจาริกไปเสมอ ไม่ติดที่อยู เป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของพระแต่โบราณ เมื่อออกพรรษาแล้วก็เที่ยวจาริกไปในที่ต่าง ๆ

ส่วนที่แปลว่า “ยอมพากเพียร” นั้น ถือเอาความตามข้ออธิบายของพระอรรถกถาจารย์ตอนแก้ศัพท์นี้ ไขความไปในทำนองว่า เพียรพยายามในฌานและวิปัสสนาเป็นต้น

สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงแปลเป็นตัวอย่าง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ ก็ทรงแปล “อุยฺยุณฺชนติ” ว่า “ยอมออก”

ที่ยกปัญหาเรื่องศัพท์ขึ้นมาวินิจฉัยนี้ ก็ด้วยเห็นว่าเป็นประโยชน์ในการรักษาเนื้อความ

ท่านผู้มีสติย่อมออก คือไม่ติดที่อยู โทษของการติดที่อยูมีหลายประการ เช่นมีบริขารมากเกินไป ต้องพัวพันสนทนากับตระกูลมาก ทำให้ห่วงที่อยู ทำให้มีมานะจัดว่าเป็นคนเกาเป็นต้น ท่านผู้มีสติจึงละอาลัยในการอยู่ประจำที่นาน เที่ยวจาริกไปตามปรารภณา เหมือนหงส์ไม่ติดเปือกตม

ที่แปลว่า เหมือนหงส์ไม่ติดเปือกตม นั้น แปลตามรูปศัพท์ (ปลุลล์) ความจริง น่าจะหมายถึงสระน้ำมากกว่า เพราะหงส์ไม่ใช่ควายที่ชอบเปือกตม

นกหงส์ เมื่อได้อาหารตามความต้องการในสระน้ำนั้นแล้ว ย่อมไปตามปรารภณาของตน มิได้ยึดมั่นว่า “น้ำของเรา ดอกบัวของเรา” เป็นต้น ฉันท

ท่านผู้มีสติ คือพระชีณาสพ ก็ฉันทนั้น อยู่ในที่ใดที่หนึ่ง ไม่ติดข้องพัวพันอยู่ในสกุล ไม่อาลัยในที่อยู่ว่า “วิหารของเรา บริเวณของเรา อุปัฏฐากบริวารของเรา” เป็นต้น เมื่อปรารภณาไป ก็ไปได้ในทิศที่ตนปรารภณาทุกเวลา

เรื่องนี้ พระศาสดาตรัสแก้ภิกษุทั้งหลาย เพราะทรงปรารภเรื่องพระมหากัสสปเถระ

(จากหนังสือธรรมบท ทางแห่งความดี เล่ม ๒ หน้า ๒๒๑ เรียบเรียงโดยอาจารย์วศิน อินทสระ)

๔. อัตถโยชนา

[การแปลโดยพยัญชนะและโดยอรรถ]

เรื่องพระมหากัสสปเถระ

มหากัสสปเถรวตฺถ.

มหากัสสปเถรวตฺถ อ.เรื่องแห่งพระมหากัสสปะผู้เถระ (มยา อันข้าพเจ้า วุจฺเจเต จะกล่าว).

พระศาสดาเมื่อประทับอยู่ในพระเวฬุวัน ทรงปรารภพระมหากัสสปเถระ ตรัสพระธรรมเทศนา
นี้ว่า “อุยฺยฺยุชนฺติ” เป็นต้น.

“อุยฺยฺยุชนฺตฺติ อิมํ ธมฺมเทสนํ สตฺถา เวฬุเน วิหรณฺโต มหากัสสปเถโร อารพฺภ
กเถสิ.

สตฺถา อ.พระศาสดา วิหรณฺโต เมื่อประทับอยู่ เวฬุเน ในพระวิหารชื่อว่าเวฬุวัน อารพฺภ ทรงปรารภ
มหากัสสปเถโร ซึ่งพระมหากัสสปะผู้เถระ กเถสิ ตรัสแล้ว อิมํ ธมฺมเทสนํ ซึ่งพระธรรมเทศนา นี้
อุยฺยฺยุชนฺตฺติ ว่า อุยฺยฺยุชนฺติ ดังนี้ เป็นต้น

ความพิสดารว่า ในสมัยหนึ่ง พระศาสดาทรงจำพรรษาอยู่ในกรุงราชคฤห์ รับสั่งให้แจ้งแก่
ภิกษุทั้งหลายว่า “โดยกาลล่วงไปก็ถึงเดือน เราจักหลีกไปสู่ที่จาริก”.

เอกสฺมี หิ สมเย สตฺถา ราชคเเห วุตฺถวสฺโส “อหฺมมาสจฺเจน จาริกํ ปกฺกมฺมิตฺติ
ภิกฺขุณฺ อโรจาเปสิ.

หิ ดังจะกล่าวโดยพิสดาร เอกสฺมี สมเย ในสมัย หนึ่ง สตฺถา อ.พระศาสดา วุตฺถวสฺโส ผู้ประทับอยู่
แล้วตลอดพรรษา ราชคเเห ในพระนครชื่อว่าราชคฤห์ (บุคคลํ ทรงยังบุคคล) อโรจาเปสิ ให้บอกแล้ว
ภิกฺขุณฺ แก่ภิกษุ ท. อิติ ว่า (อหํ อ.เรา) ปกฺกมฺมิตฺติ จักหลีกไป จาริกํ สู่ที่จาริก อหฺมมาสจฺเจน
โดยอันล่วงไปแห่งเดือนด้วยทั้งถึง อิติ ดังนี้

ได้ยินว่า การรับสั่งให้แจ้ง แก่ภิกษุทั้งหลายว่า “บัดนี้ เราจักหลีกไปสู่ที่จาริก โดยกาลล่วงไปถึงเดือน” ดังนี้ ด้วยประสงค์ว่า “ภิกษุทั้งหลายจักทำกิจต่าง ๆ มีระบบบาตรและย้อมจีวรเป็นต้นของตนแล้ว จักไปตามสบาย ด้วยอาการอย่างนี้” นี่เป็นธรรมเนียมของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้มีพระประสงค์จะเสด็จจาริกไปกับพวกภิกษุ.

วตฺตํ กิเรตํ พุทฺธานํ ภิกฺขุหิ สหฺมึ จาริกํ จริตฺกามาณํ “เอวํ ภิกฺขุ อตฺตโน ปตฺตปจน-
จิวรรณาทินิ กตฺวา สุขํ คมฺมฺสนฺตํ” “อิทานิ อทฺตมาสจฺเจน จาริกํ ปกฺกมฺมฺสํมิตฺติ ภิกฺขุณํ
อาโรจาปนํ.

กิริ ได้ยินว่า อาโรจาปนํ อ.การทรงยังบุคคลให้บอก ภิกษุณํ แก่ภิกษุ ท. อิติ ว่า อิทานิ ในกาลนี้ (อหํ อ.เรา) ปกกมมฺสํมิตฺติ จักหลีกไป จาริกํ สูที่จาริก อทตฺมาสจฺเจน โดยอันล่วงไปแห่งเดือนด้วยทั้งกัฏฐิติตฺติ ดังนี้ (อริปปาเยน ด้วยทรงพระประสงค์) อิติ ว่า ภิกษุ อ.ภิกษุ ท. กตฺวา กระทำแล้ว (กิจจํานิ ซึ่งกิจ ท.) ปตตปจนจิวรรณาทินิ มีการระบมซึ่งบาตรและการย้อมซึ่งจีวรเป็นต้น อตตโน ของตน คมมฺสํมิตฺติ จักไป สุขํ สบาย เอวํ ด้วยประการฉะนี้ อิติ ดังนี้ เอตํ นั้น วตฺตํ เป็นวัตร พุทฺธานํ ของพระพุทธเจ้า ท. จริตฺกามาณํ ผู้ใคร่เพื่ออันเสด็จเที่ยวไป จาริกํ สูที่จาริก ภิกษุหิ สหฺมึ กับ ด้วยภิกษุ ท. (โหติ ย่อมเป็น)

ก็เมื่อภิกษุทั้งหลายกำลังทำกิจต่าง ๆ มีระบบบาตรเป็นต้น ของตนอยู่, แม้พระมหากัสสปเถระ ก็ชักจีวรทั้งหลายแล้ว.

ภิกฺขุสฺส ปน อตฺตโน ปตฺตปจนาทินิ กโรนฺเตสฺส, มหากสฺสปตฺเถโรปิ จิวฺรานิ โรวํ.

ปน ก็ ภิกษุสฺส ครั้นเมื่อภิกษุ ท. กโรนฺเตสฺส กระทำอยู่ (กิจจํานิ ซึ่งกิจ ท.) ปตตปจนาทินิ มีการระบมซึ่งบาตรเป็นต้น อตตโน ของตน, มหากสฺสปตฺเถโรปิ แม้ อ.พระมหากัสสปะผู้เถระ โรวํ ชักแล้ว จิวฺรานิ ซึ่งจีวร ท.

พวกภิกษุยกโทษว่า

ภิกฺขุ อุชฺฌายีสุ * “เอโร กสฺมา จิวฺรานิ ๗เปฯ ปรี น คจฺฉิสฺสตีติ.

ภิกษุ อ.ภิกษุ ท. อุชฺฌายีสุ ยกโทษแล้ว อิติ ว่า * “เอโร กสฺมา จิวฺรานิ ๗เปฯ ปรี น คจฺฉิสฺสตีติ” *
อิติ ดังนี้

เพราะเหตุไร พระเถระจึงชักจัวร์ ?

* เถโร กสฺมา จีวรานิ โธวติ,

เถโร อ.พระเถระ โธวติ ย่อมชัก จีวรานิ ซึ่งจัวร์ ท. กสฺมา เพราะเหตุไร

ในพระนครนี้ ทั้งภายในและภายนอก มีมนุษย์อาศัยอยู่ ๑๘ โกฏิ :

อิมสฺมี นครเ อนฺโต จ พหิ จ อฏฺฐารส มนุสฺสโกฏิโย วสนติ:

มนุสฺสโกฏิโย อ.โกฏิแห่งมนุษย์ ท. อฏฺฐารส สิบแปด วสนติ ย่อมอยู่ อนฺโต จ ในภายใน ด้วย
พหิ จ ในภายนอก ด้วย อิมสฺมี นคร ในพระนคร นี้

บรรดามนุษย์เหล่านั้น พวกใดไม่เป็นญาติของพระเถระ, พวกนั้นเป็นอุปัฏฐาก;

ตตฺถ เย เถรสฺส น ญาติกา, เต อุปัฏฐากา;

ตตฺถ (มนุสฺสเสสุ) เย (มนุสฺสา) อ.- ในมนุษย์ ท. เหล่านั้น หนา - มนุษย์ ท. เหล่าใด ญาติกา
เป็นญาติ เถรสฺส ของพระเถระ (โหนติ ย่อมเป็น) น หามีได้, เต (มนุสฺสา อ.มนุษย์ ท.) เหล่านั้น
อุปัฏฐากา เป็นอุปัฏฐาก (โหนติ ย่อมเป็น)

พวกใดไม่เป็นอุปัฏฐาก, พวกนั้นเป็นญาติ;

เย น อุปัฏฐากา, เต ญาติกา;

เย (มนุสฺสา อ.มนุษย์ ท.) เหล่าใด อุปัฏฐากา เป็นอุปัฏฐาก (โหนติ ย่อมเป็น) น หามีได้,
เต (มนุสฺสา อ.มนุษย์ ท.) เหล่านั้น ญาติกา เป็นญาติ (โหนติ ย่อมเป็น)

ชนเหล่านั้นย่อมทำความนับถือ (และ) สักการะ แก่พระเถระ ด้วยปัจจัย ๔;

เถรสฺส จตุหิ ปจฺจเยหิ สมฺมานํ สกฺกาโร กโรนติ;

(เต มนุสฺสา อ.มนุษย์ ท. เหล่านั้น) กโรนติ ย่อมกระทำ สมฺมานํ ซึ่งสัมนะ สกฺกาโร ซึ่งสักการะ
จตุหิ ปจฺจเยหิ ด้วยปัจจัย ท. สี่ เถรสฺส แก่พระเถระ

พระเถระนั้น จักละอุปการะมีประมาณเท่านั้นไป ณ ที่ไหนได้;

เอตตํ อุปการํ ปหาย เอส กหํ **คมิสฺสติ**;

เอโส (เถโร อ.พระเถระ) นั้น ปหาย ละแล้ว อุปการํ ซึ่งอุปการะ เอตตํ อันมีประมาณเท่านั้น **คมิสฺสติ** จักไป กหํ (จาเน ในที่) ไหน

แม้หากพึงไปได้, ก็จักไม่ไป เลยจากชอก ชื่อ มาปมาทะ.

สเจปิ **คจฺเจยฺย**, มาปมาทกนฺทรโต ปริ น **คจฺฉิสฺสติ**. *

สเจปิ แม้ถ้าวว่า (เอโส เถโร อ.พระเถระ นั้น) **คจฺเจยฺย** พึงไป ไชรั, (เอโส เถโร อ.พระเถระ นั้น) น **คจฺฉิสฺสติ** จักไม่ไป ปริ (จານํ สู่ที่) อื่น มาปมาทกนฺทรโต จากชอกชื่อว่ามาปมาทะ **อิตติ** ดังนี้

ดังได้สดับมา พระศาสดาเสด็จถึงชอกใดแล้ว ย่อมตรัสบอกภิกษุทั้งหลาย ผู้ควรที่พระองค์ให้พึง กลับอีกว่า “เธอทั้งหลายจงกลับเสียแต่ที่นี่, อย่าประมาท”.

สตถา กิร ยํ กนฺทํ **ปตฺวา** ปุน นีวตเตตฺตพฺพยฺยตฺเตเก ภิกฺขุ “**ตุเมเห** **อิโต** **ปฏินิวตฺตถ**, มา **ปมฺชชิตฺถาติ** **วเทติ**,

กิร ได้ยินว่า **สตถา** อ.พระศาสดา **ปตฺวา** เสด็จถึงแล้ว ยํ กนฺทํ ซึ่งชอกใด **วเทติ** ย่อมตรัส **อิตติ** ว่า **ตุเมเห** อ.เธอ ท. **ปฏินิวตฺตถ** จงกลับ **อิโต** (จานโต จากที่) นี้, (ตุเมเห อ.เธอ ท.) มา **ปมฺชชิตฺถ** อย่าประมาทแล้ว **อิตติ** ดังนี้ **ภิกฺขุ** กะภิกษุ ท. **นีวตเตตฺตพฺพยฺยตฺเตเก** ผู้ควรแล้วแก่ความเป็นภิกษุผู้อันพระองค์ พึงให้กลับ ปุน อีก

ชอกนั้น ชาวโลกเรียกว่า “ชอกมาปมาทะ”,

สา “มาปมาทกนฺทราติ **วฺจฺจติ**,

สา (กนฺทรา อ.ชอก) นั้น (โลเกหิ อันชาวโลก ท.) **วฺจฺจติ** ย่อมเรียก **อิตติ** ว่า มาปมาทกนฺทรา อ.ชอกชื่อว่ามาปมาทะ **อิตติ** ดังนี้

คำนั้น ภิกษุทั้งหลายกล่าวหมายเอาชอกมาปมาทะนั้น.

ตํ **สนฺธายเต** **วฺจฺจติ**.

เอตํ (วจนํ อ.คำ) นั้น (ภิกฺขุหิ อันภิกษุ ท.) **วฺจฺจติ** กล่าวแล้ว **สนฺธาย** หมายเอา ตํ (มาปมาทกนฺทรํ ซึ่งชอกชื่อว่ามาปมาทะ) นั้น

แม้พระศาสดาเสด็จหลักไปสู่ที่จาริก พลังทรงดำริว่า

สตถาปี จาริกัม ปกุกมนุโต จินฺตลิตี * “อิมสฺมี นคเร ฯเปฯ นิวตฺตาเปสฺสามิตี.

สตถาปี แม้อ.พระศาสดา ปกุกมนุโต เสด็จหลักไปอยู่ จาริกัม สู่ที่จาริก จินฺตลิตี ทรงดำริแล้ว
อิตติ ว่า * “อิมสฺมี นคเร ฯเปฯ นิวตฺตาเปสฺสามิตี.” * อิตติ ดังนี้

ในนครนี้ ทั้งภายใน ทั้งภายนอก มีมนุษย์อยู่ ๑๘ โกฏิ,

* อิมสฺมี นคเร อนฺโต จ พหิ จ อฏฺฐารส มนุสฺสโกฏฺเฑ วสนติ,

มนุสฺสโกฏฺเฑ อ.โกฏิแห่งมนุษย์ ท. อฏฺฐารส สิบแปด วสนติ ย่อมอยู่ อนฺโต จ ในภายใน ด้วย
พหิ จ ในภายนอก ด้วย อิมสฺมี นคเร ในพระนคร นี้

อันภิกษุจะต้องไป ในที่ทำการมณฑลและอวมณฑล ของมนุษย์ทั้งหลาย มีอยู่,

มนุสฺสสานํ มณฑลามณฑลภูฏาเนสุ ภิกฺขุหิ คนฺตพพํ โหติ,

ภิกฺขุหิ คนฺตพพํ อ.อัน- อันภิกษุ ท. -พึงไป มณฑลามณฑลภูฏาเนสุ ในที่เป็นที่กระทำซึ่งงานมณฑลและ
งานมิใช่มณฑล ท. มนุสฺสสานํ ของมนุษย์ ท. โหติ ย่อมมี

เราไม่อาจทำวิหารให้เปล่าได้,

น สกฺกา วิหารํ ตฺวจฺฉํ กาคฺตุ,

(มยา อันเรา) น สกฺกา ไม่อาจ กาคฺตุ เพื่ออันกระทำ วิหารํ ซึ่งวิหาร ตฺวจฺฉํ ให้ว่างเปล่า

เราจักให้ใครหนอแลกกลับ.

กนฺนุ โข นิวตฺตาเปสฺสามิตี.

(อหํ อ.เรา) กํ นุ โข ยังใคร หนอ แล นิวตฺตาเปสฺสามิตี จักให้กลับ

ลำดับนั้น พระองค์ได้ทรงมีพระปริวิตกอย่างนี้ว่า “ก็พวกมนุษย์เหล่านั้น เป็นทั้งญาติ เป็นทั้งอุปัฏฐาก ของกัสสปะ, เราควรให้กัสสปะกลับ”.

อถสส เอตทโหสิ “กสสปสส เจเต มนุสสา ฌาตกา จ อุปฏฐากา จ, กสสปิ นีวตเตตุ วัณฺณตีติ.

อก ครั้งนั้น เอต (จินตน์ อ.อันทรดำริ) นั้น อิติ ว่า จ ก็ เอเต มนุสสา อ.มนุษย์ ท. เหล่านั้น ฌาตกา จ เป็นญาติ ด้วย อุปฏฐากา จ เป็นอุปัฏฐาก ด้วย กสสปสส ของกัสสปะ (โหนติ ย่อมเป็น), (มยา) กสสปิ นีวตเตตุ อ.อัน- (อันเรา) ยังกัสสปะ -ให้กลับ วัณฺณติ ย่อมควร อิติ ดังนี้ โหสิ ได้มีแล้ว อสส (สตถุ แก่พระศาสดา) นั้น

พระองค์ตรัสกะพระเถระว่า “กัสสปะ เราไม่อาจทำวิหารให้เปล่าได้, ความต้องการด้วยภิกษุ ในที่ทำมงคลและอวมงคลทั้งหลายของพวกมนุษย์ มีอยู่, เธอกับบริษัทของตนจงกลับเถิด.

โส เถริ อาห “กสสป น สกกา วิหาริ ตุจฺฉิ กาคฺคิ, มนุสสานิ มงฺคลามงฺคญฺจนาเนสุ ภิกฺขุหิ อตฺถโ โหติ, ตวํ อตฺตโน ปริสาย สทฺธิ นีวตตสฺสุติ.

โส (สตถา อ.พระศาสดา) นั้น อาห ตรัสแล้ว เถริ กะพระเถระ อิติ ว่า กสสป ดูก่อนกัสสปะ (มยา อันเรา) น สกกา ไม่อาจ กาคฺคิ เพื่ออันกระทำ วิหาริ ซึ่งวิหาร ตุจฺฉิ ให้ว่างเปล่า, อตฺถโ อ.ความต้องการ ภิกฺขุหิ ด้วยภิกษุ ท. มงฺคลามงฺคญฺจนาเนสุ ในที่เป็นที่กระทำซึ่งงานมงคลและงานมิใช่มงคล ท. โหติ ย่อมมี มนุสสานิ แก่มนุษย์ ท., ตวํ อ.เธอ นีวตตสฺสุ จงกลับ อตฺตโน ปริสาย สทฺธิ กับ ด้วยบริษัท ของตน อิติ ดังนี้

พระเถระทูลรับว่า “ดีละ พระเจ้าข้า” แล้วพาบริษัทกลับ

“สาธุ ฌนฺเตติ เถโร ปริสํ อาทาย นีวตติ.

เถโร อ.พระเถระ (สมปฺปิจฺฉิตวา รับพร้อมแล้ว) อิติ ว่า ฌนฺเต ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ สาธุ อ.ดีละ อิติ ดังนี้ อาทาย พาเอาแล้ว ปริสํ ซึ่งบริษัท นีวตติ กลับแล้ว

ภิกษุทั้งหลายโพนทนาว่า

ภิกฺขุ อุชฺฌายีสุ * “ทิกฺขํ วั ฎฺเฏฯ ตเถว ชาตฺนติ.

ภิกฺขุ อ.ภิกษุ ท. อุชฺฌายีสุ ยกโทษแล้ว อิติ ว่า * “ทิกฺขํ วั ฎฺเฏฯ ตเถว ชาตฺ” * อิติ ดังนี้

“ผู้มีอายุทั้งหลาย พวกท่าน เห็นไหมละ,

* **ทิฏฐิ** โว อาวุโส,

อาวุโส ดูก่อนท่านผู้มีอายุ ท. (เอตํ การณํ อ.เหตุ นั้น) โว อันท่าน ท. **ทิฏฐิ** เห็นแล้ว (ก็ หรือ), พวกเราพูดประเดี๋ยวนี้เอง มิใช่หรือ ?

นनु อิทาเนว อมเหติ **วุตตํ**,

(เอตํ วจัน อ.คำ นั้น) อมเหติ อันเรา ท. **วุตตํ** กล่าวแล้ว **อิทานิ เอว** ในกาลนี้นั้นเทียว นनु มิใช่หรือ,

คำที่พวกเราพูดว่า ‘เพราะเหตุไร พระมหากัสสปะจึงชักจิวร ? ท่านจักไม่ไปกับพระศาสดา’ ดั่งนี้นั้นแล เกิด (เป็นจริง) แล้ว.

‘**มหากัสสป** กสฺมา จิวรานิ **โรวติ**, น โส สตุถารา สหฺริ **คมิสฺสตีติ** ยํ อมเหติ **วุตตํ**, ตเทว **ชาตํ**. *

ยํ (วจัน อ.คำ) ไต อิติ ว่า **มหากัสสป** อ.พระมหากัสสปะ **โรวติ** ย่อมชัก **จิวรานิ** ซึ่งจิวร ท. **กสฺมา** เพราะเหตุไร, **โส** (**มหากัสสป** อ.พระมหากัสสปะ) นั้น **น คมิสฺสตีติ** จักไม่ไป **สตุถารา สหฺริ** กับ ด้วยพระศาสดา **อิติ** ดั่งนี้ **อมเหติ** อันเรา ท. **วุตตํ** กล่าวแล้ว, **ตํ เอว** (วจัน อ.คำ) นั้น นั้นเทียว **ชาตํ** เกิดแล้ว

พระศาสดาทรงสดับถ้อยคำของภิกษุทั้งหลายแล้ว เสด็จกลับประทับยืน ตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอกล่าวชื่ออะไรกันนั้น ?”

สตถา ภิกฺขุณฺ ã ถํ **สุตฺวา** **นิวตฺติตฺวา** **จิตฺโต** อาห “ภิกฺขเว กิณฺนาเมตํ **กเถถาติ**.

สตถา อ.พระศาสดา **สุตฺวา** ทรงสดับแล้ว **ถํ** ซึ่งวจาเป็นเครื่องกล่าว **ภิกฺขุณฺ** ของภิกษุ ท. **นิวตฺติตฺวา** เสด็จกลับแล้ว **จิตฺโต** ประทับยืนแล้ว **อาห** ตรัสแล้ว **อิติ** ว่า **ภิกฺขเว** ดูก่อนภิกษุ ท.

(ตุมฺเห อ.เธอ ท.) **กเถถ** ย่อมกล่าว **เอตํ** (วตฺถุ ซึ่งเรื่อง) นั้น **กิ** นาม ชื่ออะไร **อิติ** ดั่งนี้

ภิกษุเหล่านั้นกราบทูลว่า “พวกข้าพระองค์กล่าวปรารภพระมหากัสสปเถระ.

“มหากัสสปเถระ **อารพุก กณเม** ภาณเตติ อุตตนา กถิตินิยาเมเนว สพพ **อาโรเจสุ**.

(ภิกขุ อ.ภิกษุ ท. วตวา กราบทูลแล้ว) อิติ ว่า ภาณเต ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (มย อ.ข้าพระองค์ ท.)
กณเม ย่อมกล่าว **อารพุก** ปรารภ **มหากัสสปเถระ** ซึ่งพระมหากัสสปะผู้เถระ อิติ ดังนี้ **อาโรเจสุ**
กราบทูลแล้ว **สพพ** (วตถุ ซึ่งเรื่อง) ทั้งปวง (**วจนสส**) **อุตตนา** **กถิตินิยาเมเนว** เหว โดยทำนอง-
(แห่งคำ) อันตน -กล่าวแล้ว นั้นเทียว

พระศาสดาทรงสดับค่านั้นแล้ว ตรัสว่า

ตัม **สุตวา สตุถา** * “ภิกขเว ตุมहे ฯเปฯ กตวา กเถลีนติ.

สตุถา อ.พระศาสดา **สุตวา** ทรงสดับแล้ว **ตัม** (**วจนัม** ซึ่งคำ) นั้น (**อาห** ตรัสแล้ว) อิติ ว่า
* “ภิกขเว ตุมहे ฯเปฯ กตวา กเถลีน” * อิติ ดังนี้

ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอกกล่าว (หา) กัสสปะ ว่า ‘ข้อในตระกูลและในปัจเจกทั้งหลาย’,

ภิกขเว **ตุมहे** กสสปิ ‘กุเลสุ เจว ปจเจยสุ จ **ลคโคติ** **วเทถ,**

ภิกขเว ดูก่อนภิกษุ ท. **ตุมहे** อ.เธอ ท. **วเทถ** ย่อมกล่าว **กสสปิ** ซึ่งกัสสปะ อิติ ว่า (กัสสปเถโร
อ.พระกัสสปะผู้เถระ) **ลคโค** ข้อแล้ว **กุเลสุ จ** เหว ในตระกูล ท. ด้วย นั้นเทียว **ปจเจยสุ จ** ในปัจเจก ท.
ด้วย อิติ ดังนี้

(แต่ความจริง) เธอกลับแล้วด้วยทำในใจว่า ‘เราจักทำตามคำของเรา (ตถาคต)’

โส ‘มม **วจนัม** **กริสสามิ** **นิวัตโต,**

โส (กัสสป อ.กัสสปะ) นั้น **นิวัตโต** กลับแล้ว (จินตเนน ด้วยอันคิด) อิติ ว่า (อห อ.เรา)
กริสสามิ จักกระทำ **วจนัม** ซึ่งคำ **มม** ของเรา อิติ ดังนี้

ก็กัสสปะนั้น แม้ในกาลก่อน เมื่อจะทำความปรารถนานั้นแล ก็ได้ทำความปรารถนาว่า ‘เราพึงเป็นผู้ไม่ข้องในปัจจัย ๔ มีอุปมาดังพระจันทร์ สามารถเข้าสู่ตระกูลทั้งหลายได้,

เอโส หิ ปุพฺเพปิ ปตฺถนํ **กโรโต**เยว ‘จตุสฺส ปจฺจเยสฺส อลฺลโค จนฺโทปโม **หุตฺวา** กุลานิ
อุปสงฺกมิตฺถํ สมตฺโถ **ภเวยฺย**นติ ปตฺถนํ **อกาสิ**,

หิ ก็ เอโส (กสฺสโป อ.กัสสปะ) นั้น **กโรโต** เอว เมื่อกระทำ นั้นเทียว **ปตฺถนํ** ซึ่งความปรารถนา
ปุพฺเพปิ แม้ในกาลก่อน **อกาสิ** ได้กระทำแล้ว **ปตฺถนํ** ซึ่งความปรารถนา **อิติ** ว่า (อหํ อ.เรา) **อลฺลโค**
เป็นผู้ไม่ข้องแล้ว **จตุสฺส ปจฺจเยสฺส** ในปัจจัย ท.สี่ **จนฺโทปโม** เป็นผู้มิมีพระจันทร์เป็นเครื่องเปรียบ **หุตฺวา** เป็น
สมตฺโถ เป็นผู้สามารถ **อุปสงฺกมิตฺถํ** เพื่ออันเข้าไป **กุลานิ** สู่ตระกูล ท. **ภเวยฺย** พึงเป็น **อิติ** ดังนี้,

กัสสปะนั้นไม่มีความข้องในตระกูลหรือในปัจจัยทั้งหลาย;

นตฺเตตฺส กุเลสุ วา ปจฺจเยสฺส วา **สงฺโค**;

สงฺโค อ.ความข้อง **กุเลสุ วา** ในตระกูล ท. หรือ **ปจฺจเยสฺส วา** หรือว่า ในปัจจัย ท. **นตฺติ** ย่อมไม่มี
เอตฺส (กสฺสปสฺส แก่กัสสปะ) นั้น,

เราเมื่อจะกล่าวข้อปฏิบัติอันเปรียบด้วยพระจันทร์ และข้อปฏิบัติแห่งวงศ์ของพระอริยะ
ก็กล่าวอ้างกัสสปะให้เป็นต้น.

อหํ จนฺโทปมปฺปฏิปทญฺเจว อริยวสฺสปฺปฏิปทญฺจ **กเถนฺโต** กสฺสปี อาที **กตฺวา** **กเถสิ**. *

อหํ อ.เรา **กเถนฺโต** เมื่อกล่าว **จนฺโทปมปฺปฏิปทํ จ** เอว ซึ่งปฏิบัติอันมีพระจันทร์เป็นเครื่องเปรียบ
ด้วย นั้นเทียว **อริยวสฺสปฺปฏิปทํ จ** ซึ่งปฏิบัติแห่งวงศ์ของพระอริยเจ้า ด้วย **กเถสิ** กล่าวแล้ว **กตฺวา** กระทำ
กสฺสปี ซึ่งกัสสปะ **อาที** ให้เป็นต้น

ภิกษุทั้งหลาย ทูลถามพระศาสดาว่า “ก็พระเถระตั้งความปรารถนาไว้เมื่อไร ? พระเจ้าข้า”

ภิกษุ สตถารํ **ปุจฺฉิสฺส** “ภนฺเต กทา ปน เถเรน **ปตฺถนา** **จปีตา**ติ.

ภิกษุ อ.ภิกษุ ท. **ปุจฺฉิสฺส** ทูลถามแล้ว **สตถารํ** ซึ่งพระศาสดา **อิติ** ว่า **ภนฺเต** ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ
ปน ก็ **ปตฺถนา** อ.ความปรารถนา **เถเรน** อันพระเถระ **จปีตา** ตั้งไว้แล้ว **กทา** ในกาลไร **อิติ** ดังนี้

พระศาสดาตรัสถามว่า พวกเธอประสงค์จะฟังหรือ ? ภิคุชทั้งหลาย.

“โสตุกามตถ ภิคุชเวติ.

(สตถา อ.พระศาสดา ปุจฉิ ตรัสถามแล้ว) อิติ ว่า ภิคุชเว ดูก่อนภิคุช ท. (ตุมเห อ.เธอ ท.)
โสตุกามา เป็นผู้ใคร่เพื่ออันฟัง อตถ ย่อมเป็น (ก็ หรือ) อิติ ดังนี้

พวกภิคุชกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระเจ้าข้า.

“อาม ภนเดติ.

(เต ภิคุช อ.ภิคุช ท. เหล่านั้น อาหสิ กราบทูลแล้ว) อิติ ว่า ภนเด ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ
อาม พระเจ้าข้า (มย อ.ข้าพระองค์ ท. โสตุกามา เป็นผู้ใคร่เพื่ออันฟัง อมฺห ย่อมเป็น) อิติ ดังนี้

พระศาสดาตรัสแก่ภิคุชเหล่านั้นว่า “ภิคุชทั้งหลาย ในที่สุดแห่งแสนกัปแต่กัปนี้ พระพุทธเจ้า
ทรงพระนามว่าปทุมุตตระ ทรงอุบัติขึ้นแล้วในโลก” ดังนี้แล้ว

สตถา เตสิ “ภิคุชเว อิตโต สตสทสสกปฺมตถเก ปทุมุตฺตโร นาม พุทฺโธ โลเก
อุทฺปาทีติ วตฺวา ...

สตถา อ.พระศาสดา วตฺวา ตรัสแล้ว เตสิ (ภิคุชนิ แก่ภิคุช ท.) เหล่านั้น อิติ ว่า ภิคุชเว
ดูก่อนภิคุช ท. พุทฺโธ อ.พระพุทธเจ้า ปทุมุตฺตโร นาม พระนามว่าปทุมุตตระ อุทฺปาติ ได้เสด็จอุบัติแล้ว
โลก ในโลก สตสทสสกปฺมตถเก ในที่สุดแห่งกัปมีแสนเป็นประมาณ อิตโต (ภทฺทกปฺโต แต่ภทฺทกป) นี้
อิติ ดังนี้

ตรัสความประพจน์ในกาลก่อนของพระเถระทั้งหมด ตั้งต้นแต่ท่านตั้งความปรารถนาไว้ในกาล
แห่งพระพุทธเจ้าทรงพระนามว่าปทุมุตตระ.

ปทุมุตฺตรพุทฺธกาเล เตน จปิโต ปตฺถนํ อาที กตฺวา สพฺพํ เถรสุส ปุพฺพจริโต กเถสิ.

กเถสิ ตรัสแล้ว ปุพฺพจริโต ซึ่งความประพจน์ในกาลก่อน เถรสุส ของพระเถระ สพฺพํ ทั้งปวง
กตฺวา กระทำ ปตฺถนํ ซึ่งความปรารถนา ปทุมุตฺตรพุทฺธกาเล เตน (เถเรน) จปิโต อัน- (อันพระเถระ) นั้น
ตั้งไว้แล้ว ในกาลแห่งพระพุทธเจ้าทรงพระนามว่าปทุมุตตระ อาที ให้เป็นต้น

บุรพจิตนั้น พระธรรมสังคากาจารย์ ให้พิสดารแล้ว ในพระบาลีอันแสดงประวัติของพระเถระนั้นแล.

ตัม เถรปาลิย์ **วิตุถาริตเมว.**

ตัม ปุพฺพจริตัม (อ.ความประพฤตินีกาลก่อน) นั้น (ธมฺมสงฺคากาจริเยน อันพระธรรมสังคากาจารย์) วิตุถาริตัม เอว ให้พิสดารแล้ว นั้นเทียว เถรปาลิย์ ในเถรบาลี

ก็พระศาสดา ครั้นตรัสบุรพจิตของพระเถระนี้ ให้พิสดารแล้ว จึงตรัสว่า

สตถา ปน อิมัม เถรสฺส ปุพฺพจริตัม **วิตุถาเรตฺวา** * “อิตฺติ โห ภิกฺขเว ฯเปฯ อลคฺโคเยว มม ปฺตฺโตติ (วตฺวา) ...

ปน ก็ **สตถา** อ.พระศาสดา อิมัม เถรสฺส ปุพฺพจริตัม วิตุถาเรตฺวา ครั้น- ทรงยังความประพฤตินีกาลก่อน แห่งพระเถระ นี้ -ให้พิสดารแล้ว (วตฺวา ตรัสแล้ว) อิตฺติ ว่า * “อิตฺติ โห ภิกฺขเว ฯเปฯ อลคฺโคเยว มม ปฺตฺโต” * อิตฺติ ดังนี้

“ภิกษุทั้งหลาย เพราะอย่างนี้แล เราจึงกล่าวข้อปฏิบัติอันเปรียบด้วยพระจันทร์ และข้อปฏิบัติแห่งวงศ์ของพระอริยะ อ้างเอากัสสปะบุตรของเราให้เป็นต้น,

* อิตฺติ โห ภิกฺขเว **อหัม** จนฺโทปมฺบปฏิปทญฺเจว อริยวํสปฏิปทญฺจ มม ปฺตฺตัม กสฺสปี อาทึ **กตฺวา** **กเถลึ,**

ภิกษเว ดูก่อนภิกษุ ท. **อหัม** อ.เรา **กเถลึ** กล่าวแล้ว **จนฺโทปมฺบปฏิปทัม** จ **เอว** ซึ่งปฏิบัติอันมีพระจันทร์เป็นเครื่องเปรียบ ด้วย นั้นเทียว **อริยวํสปฏิปทัม** จ ซึ่งปฏิบัติแห่งวงศ์ของพระอริยเจ้า ด้วย **กตฺวา** กระทำ **กสฺสปี** ซึ่งกัสสปะ **ปฺตฺตัม** ผู้เป็นบุตร **มม** ของเรา **อาทึ** ให้เป็นต้น **อิตฺติ โห** ด้วยประการฉะนี้ แล, ชื่อว่าความข้อง ในปัจฉัยก็ดี ตระกูลก็ดี วิหารก็ดี บริเวณก็ดี ย่อมไม่มี แก่บุตรของเรา,

มม ปฺตฺตตฺส ปจฺจเยสฺส วา กุเลสฺส วา วิหาเรสฺส วา ปริเวณฺเสฺส วา **สงฺโค** นาม **นตฺถิ,**

สงฺโค นาม ชื่อ อ.ความข้อง **ปจฺจเยสฺส วา** ในปัจฉัย ท. หรือ **กุเลสฺส วา** หรือว่า ในตระกูล ท. **วิหาเรสฺส วา** ในวิหาร ท. หรือ **ปริเวณฺเสฺส วา** หรือว่า ในบริเวณ ท. **นตฺถิ** ย่อมไม่มี **ปฺตฺตตฺส** แก่บุตร **มม** ของเรา

บุตรของเราไม่ช้องในอะไร ๆ เลย เหมือนพญาหงษ์ร่อนลงในเปือกตม เทียวไปในเปือกตม นั้นแล้ว ก็บินไป ฉะนั้น.

ปลลเล โอตริตวา ตตถ จริตวา คจจนโต ราชหิโส วีย กตถจิ **อลคโค**เยว มม **ปุตโต**.

ปุตโต อ.บุตร มม ของเรา **อลคโค** เหว ไม่ช้องแล้ว นั้นเทียว **กตถจิ** (जाने ในที่) ไหน ๆ **ปลลเล โอตริตวา ตตถ (ปลลเล) จริตวา คจจนโต ราชหิโส วีย** ราวกะ อ.หงส์ผู้พระราชฯ ตัวข้ามลงแล้ว ในเปือกตม เทียวไปแล้ว (บนเปือกตม) นั้น บินไปอยู่.

เมื่อจะทรงสืบอนุสนธิแสดงธรรม จึงตรัสพระคาถานี้ว่า :-

อนุสนธิ **ขมฺมุตวา รมมํ เทเสนโต อิมํ คากมาห**

อนุสนธิ ขมฺมุตวา รมมํ เทเสนโต เมื่อทรง- สืบต่อ ซึ่งอนุสนธิ -แสดง ซึ่งธรรม **อาห** ตรัสแล้ว **อิมํ คาก** ซึ่งพระคาถา นี้ **อิตติ** ว่า

“ท่านผู้มีสติย่อมออก, ท่านย่อมไม่ยินดีในที่อยู่;
ท่านละความห่วงใยเสีย เหมือนฝูงหงส์ละเปือกตมไป ฉะนั้น”

“อุยฺยยุชฺชนติ สติมนโต	น นิเกเต รมนติ เต
หิสาป ลลลํ หิตวา	โอกโมกํ ขหนติ เตติ.

(ชีณาสวา อ.พระชีณาสพ ท.) **สติมนโต** ผู้มีสติ **อุยฺยยุชฺชนติ** ย่อมชวนชวาย, **เต** (ชีณาสวา อ.พระชีณาสพ ท.) เหล่านั้น **น รมนติ** ย่อมไม่ยินดี **นิเกเต** ในที่อยู่, **เต** (ชีณาสวา อ.พระชีณาสพ ท.) เหล่านั้น **ขหนติ** ย่อมละ **โอกโมกํ** ซึ่งความห่วงใย **หิสาป ลลลํ หิตวา (คจจนตา) อิว** เพียงดัง อ.หงส์ ท. ละแล้ว ซึ่งเปือกตม (บินไปอยู่) **อิตติ** ดังนี้

[แก้อรธ]

บรรดาบทเหล่านั้น บทพระคาถาว่า **อุยฺยยุชฺชนติ สติมนโต** ความว่า ท่านผู้ถึงความไพบูลย์แห่งสติ คือว่า ท่านผู้มีอัสวะสิ้นแล้ว ย่อมชวนชวาย คือ ร่าอยู่ในคุณอันตนแทงตลอดแล้ว มีฉันทและวิปัสสนาเป็นต้น ด้วยนี้ถึง ด้วยเข้าสมาบัติ ด้วยออกจากสมาบัติ ด้วยตั้งใจอยู่ในสมาบัติ และด้วยพิจารณาถึง.

บาทพระคาถาว่า **น นิเกเต รมนติ เต** คือ ชื่อว่าความยินดี ในที่ห้วงของท่าน ย่อมไม่มี.
บทว่า **หังสาว** นี้ เป็นแง่แห่งเทศนา. ก็นี้ความอธิบายในคำนี้ว่า :

ฝูงนกถือเอาเหยื่อของตน ในเปือกตมอันบริบูรณ์ด้วยเหยื่อแล้ว ในเวลาไป ไม่ทำความห้วง
สักหน่อยในที่นั้นว่า “น้ำของเรา, ดอกประทุมของเรา, ดอกอุบลของเรา, ดอกบุณฑริกของเรา,
หญ้าของเรา” หากความเสียดายมิได้เทียว ละประเทศนั้น บินเล่นไปในอากาศ ฉันท : พระชีนาสพ
ทั้งหลายนั้น ก็ฉันทนั้นแล แม้อยู่ในที่ใดที่หนึ่ง ไม่ข้องแล้วในสกุลเป็นต้นเทียว อยู่แล้ว แม้ในคราวไป
ละที่นั้นไปอยู่ หากความห้วงหาความเสียดายว่า “วิหารของเรา, บริเวณของเรา, อุปัฏฐากของเรา”
มิได้เทียว ไปอยู่.

บทว่า **โอกโมก** คือ อาลัย, ความว่า ละความห้วงทั้งปวงเสีย.

ในเวลาจบเทศนา ชนเป็นอันมาก บรรลุจริยผลทั้งหลาย มีโสดาปัตติผลเป็นต้น ดังนี้แล.

เทศนาวิธาน พหู โสดาปัตติผลาทีนิ **ปาปุณิสฺสุติ.**

เทศนาวิธาน ในกาลเป็นที่สุดลงแห่งเทศนา พหู (ชนา) (อ.ชน ท.) ผู้มาก **ปาปุณิสฺสุ** บรรลุแล้ว
(อริยผลานิ ซึ่งอริยผล ท.) โสดาปัตติผลาทีนิ มีโสดาปัตติผลเป็นต้น **อิติ** ดังนี้แล

เรื่องพระมหากัสสปเถระ จบ.

มหากัสสปเถรวตฺถ.

มหากัสสปเถรวตฺถ อ.เรื่องแห่งพระมหากัสสปะผู้เถระ (นิฎฐิต์ จบแล้ว).

๕. อ่าน สวด พุท บาลี

[ฝึกอ่าน สวด พุท บาลี ในเรื่อง ให้ถูกอักขระวิธี สำเนียง ทำนอง]

มหากัสสปตเถรวาท.

“อุยฺยอุยฺยชนฺตีติ อิมํ ธมฺมเทสนํ สตถา เวฬุเน วิหรนฺโต มหากัสสปตเถรํ อารพฺภ กเถสิ.

เอกสมฺมึ หิ สมเย สตถา ราชคเห วุตถวสฺโส “อหฺมมาสจฺเจน จาริกํ ปกฺกมฺสสามีติ ภิกฺขุณฺ
อาโรจาเปสิ. วุตฺตํ กิเรต พุทฺธานํ ภิกฺขุหิ สหฺมึ จาริกํ จริตฺกามานํ “เอวํ ภิกฺขุ อตฺตโน ปตฺตปจฺน-
จีวรรชนาทึนึ กตฺวา สุขํ คมฺสสนฺตีติ “อิทาณิ อหฺมมาสจฺเจน จาริกํ ปกฺกมฺสสามีติ ภิกฺขุณฺ
อาโรจาปนํ. ภิกฺขุสุ ปน อตฺตโน ปตฺตปจฺนาทึนึ กโรนฺเตสุ มหากัสสปตเถโรปิ จีวรานิ โธวํ. ภิกฺขุ
อุชฺฌายีสุ “เถโร กสฺมา จีวรานิ โธวติ, อิมสมฺมึ นฺครเ อนฺโต จ พหิ จ อฏฺฐารส มนุสฺสโกฏฺเฏโย
วสนฺติ: ตตฺถ เย เถรสฺส น ฅาตกา, เต อุปฏฺฐาจา; เย น อุปฏฺฐาจา, เต ฅาตกา เถรสฺส จตฺตฺหิ
ปจฺจเยหิ สมฺมานํ สกฺการํ กโรนฺติ; เอตตํ อุปการํ ปหาเย เอส กหํ คมฺสสฺติ; สเจปิ คจฺเฉยฺย,
มาปมาทกนฺทรโต ปริ น คจฺจิสฺสตีติ. สตถา กิร ยํ กนฺทรํ ปตฺวา ปุณฺ นีวตฺเตตฺตพฺพยฺตตเก ภิกฺขุ
“ตฺมเห อีโต ปฏฺเฏนิวตฺตถ, มา ปมฺชชิตฺถาติ วเทติ, สา “มาปมาทกนฺทราติ วุจฺจติ, ตํ สนฺธาเยตํ
วุตฺตํ. สตถาปิ จาริกํ ปกฺกมฺนฺโต จินฺเตสิ “อิมสมฺมึ นฺครเ อนฺโต จ พหิ จ อฏฺฐารส มนุสฺสโกฏฺเฏโย
วสนฺติ, มนุสฺसानํ มงฺคลามงฺคลฏฺฐาเนสุ ภิกฺขุหิ คนฺตพฺพํ โหติ, น สกฺกา วิหารํ ตฺวจฺฉํ กาทํ,
กนฺนุ โข นีวตฺตาเปสสามีติ. อถสฺส เอตทโหสิ “กสฺสปสฺส เจเต มนุสฺสา ฅาตกา จ อุปฏฺฐาจา จ,
กสฺสปํ นีวตฺเตตฺตํ วฏฺฏตีติ. โส เถรํ อาห “กสฺสป น สกฺกา วิหารํ ตฺวจฺฉํ กาทํ, มนุสฺसानํ
มงฺคลามงฺคลฏฺฐาเนสุ ภิกฺขุหิ อตฺถโห โหติ, ตวํ อตฺตโน ปริสาย สหฺมึ นีวตฺตสฺสุติ. “สาธุ ภนฺเตติ
เถโร ปริสํ อาทาย นีวตฺติ. ภิกฺขุ อุชฺฌายีสุ “ทิฏฺฐจํ โว อาวุโส, นนุ อิทาเนว อมฺเหหิ วุตฺตํ,
‘มหากัสสป กสฺมา จีวรานิ โธวติ, น โส สตถารา สหฺมึ คมฺสสนฺตีติ ยํ อมฺเหหิ วุตฺตํ,
ตทฺเว ชาตฺนติ. สตถา ภิกฺขุณฺ กถํ สุตฺวา นีวตฺติตฺวา จีโต อาห “ภิกฺขเว กิณฺนาเมตํ กเถถาติ.
“มหากัสสปตเถรํ อารพฺภ กเถม ภนฺเตติ อตฺตนา กถิตนฺิยาเมเนว สพฺพํ อาโรเจสุ. ตํ สุตฺวา

สตถา “ภิกขเว ตุมहे กสสปิ ‘กุลสุ เจว ปจฺเจยสุ จ ลคฺโคติ วเทถ, โส ‘มม วจฺน์ กริสฺสามีติ นิวตฺโต, เอโส हि पुप्फेपि पตฺถนํ กโรนฺโตเยว ‘จตุสฺส ปจฺเจยสุ อลคฺโค จฺนฺโทปโม หุตฺวา กุลานิ อฺปสงฺกมิตฺุ สมตฺโถ ภเวยฺยนฺติ ปตฺถนํ อกาสิ, นตฺเตตฺสส กุเลสฺ วา ปจฺเจยสุ วา สงฺโค; อหํ จฺนฺโทปมปฺปฏิปทฺยเจว อริยวสฺสปฺปฏิปทฺยจ กเถนฺโต กสสปิ อาทิ กตฺวา กเถสินฺติ. ภิกฺขุ สตถารํ ปุจฺฉีสุ “ภนฺเต กทา ปน เถเรน ปตฺถนา จปิตาติ. “โสตุกามตฺถ ภิกฺขเวติ. “आम ภนฺเตติ. สตถา เตสํ “ภิกฺขเว อิตฺ สत्तสฺสสฺสกปฺมตฺถเก ปทุมุตฺตโร นาม พุทฺโธ โลเก อุทฺปาतीติ วตฺวา ปทุมุตฺตรพุทฺธกาเล เตन จปิตํ ปตฺถนํ อาทิ กตฺวา สप्फํ เถรสฺส ปุप्फจฺริตํ กเถสิ. ตं เถรปาลิยํ วิตถาริตเมว. สตถา ปน อิมํ เถรสฺส ปุप्फจฺริตํ วิตถาเรตฺวา “อิตฺ โข ภิกฺขเว อหํ จฺนฺโทปมปฺ- ปฺปฏิปทฺยเจว อริยวสฺสปฺปฏิปทฺยจ มม ปุตฺตํ กสสปิ อาทิ กตฺวา กเถสิ มม ปุตฺตสฺส ปจฺเจยสุ วา กุเลสฺ วา วิหาเรสุ วา ปริเวณฺสุ วา สงฺโค นาม นตฺถิ, ปลลเล โอตฺริตฺวา ตตฺถ จริตฺวา คจฺฉนฺโต ราชหิโส วิย กตฺถจि อลคฺโคเยว มม ปุตฺโตติ อนุสนฺธี สมฺมุตฺตา ธมฺมํ เทเสนฺโต อิมํ คาถมาห

“อุยฺยฺยฺยชนฺติ สตีมนฺโต

น นิเกเต รมนฺติ เต

หํสาว ปลลลํ หิตฺวา

โอกโมกํ ชหนฺติ เตติ.

ตตฺถ “อุยฺยฺยฺยชนฺติ สตีมนฺโตติ สตีเวปฺปลปฺปตฺตา ชีณาสฺวา อตฺตนา ปฏฺวิวิทฺธคฺเณสุ ฌานวิปสฺสนาทีสุ อวชฺชนสมปาชชนวฺญจฺจนาธิวฺญจฺจนาปฺปจฺจเวกฺขณาหิ อุยฺยฺยฺยชนฺติ สมฺมุตฺตา. น นิเกเต รมนฺติ เตติ เตสํ อาลเย รติ นาม นตฺถิ. หํสาวาติ เทสนาสีสมตํ. อยมฺปนตฺถ อตฺโถ: ยถา โคจรสมฺปนฺเน ปลลเล สกฺกมา อตฺตโน โคจโร คเหตุวาคมนกาเล “มม อุทกํ, มม ปทุมํ, มม อฺปปลํ, มม ปุณฺนทรีกํ, มม ติณฺนติ ตสฺมี จาเน กถฺจि อาลยํ อกตฺวา อนเปกฺขาว ตํ ปเทสํ ปหาย อฺปฺปติตฺวา อากาเส กีฬมานา คจฺฉนฺติ; เอวเมเต ชีณาสฺวา ยตฺถ กตฺถจิ วิหรนฺตาปิ กุลาทีสุ อลคฺคาเอว วิหริตฺวา คมนสมเยปิ ตํ จานํ ปหาย คจฺฉนฺตา “มม วิหาโร, มม ปริเวณํ, มม อฺปฺปจฺจกาติ อนาลยา อนเปกฺขาว คจฺฉนฺติ. โอกโมกนฺติ อาลยํ สพฺพาลยํ ปริจฺจชนฺตีติ อตฺโถ.

เทสนาวสาเน พหุ โสตาปตฺติผลาทีนิ ปาปฺณีสฺสูติ.

มหาภิกฺขุสฺส ปตฺถเรวตฺถ.

๖. ฝึกทำปัญหา

[ปัญหาเก่า (บาลีสันามหลวง) - ปัญหาใหม่ (แบบฝึกหัด)]

จงแปลประโยคต่อไปนี้ โดยพยัญชนะ ให้ถูกต้อง

๑. ภิกขุ สตถาริ ปุจฉิสฺส “ภนฺเต กทา ปน เณรณ ปตฺถนา จปิตาติ. “โสตุกามตถ ภิกขเวติ. “อาม ภนฺเตติ. สตถา เตสํ “ภิกขเว อิตฺถ สตสฺสสฺสกปฺมตถเก ปทุมุตฺตโร นาม พุทฺโธ โลเก อุทฺปาทีติ วตฺวา ปทุมุตฺตรพุทฺธกาเล เตน จปิตํ ปตฺถนํ อาที กตฺวา สพฺพํ เณรสฺส ปุพฺพจริตํ กเถสิ. ตํ เณรปาลิยํ วิตุถาริตเมว.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จงแปลประโยคต่อไปนี้ โดยอรรถ ให้ถูกต้อง

๒. สตถา ปน อิมํ เณรสฺส ปุพฺพจริตํ วิตุถาเรตฺวา “อิตฺติ โข ภิกขเว อหํ จนฺโทปมฺป- ปฏฺธิปทญฺเจว อริยวสฺสปฏฺธิปทญฺจ มม ปุตฺตํ กสฺสปี อาที กตฺวา กเถสิ มม ปุตฺตสฺส ปจฺจเยสฺส วา กุเลสฺส วา วิหาเรสฺส วา ปริเวณฺเสสฺส วา สงฺโค นาม นตฺถิ, ปลลเล โอตริตฺวา ตตถ จริตฺวา คจฺฉนฺโต ราชหิโส วิย กตฺถจฺจิ อลฺลโคเยว มม ปุตฺโตติ อนุสนฺธิํ ฆณฺเฏตฺวา ธมฺมํ เทเสนฺโต อิมํ คาถมาห

“อฺยุยฺยุชนฺติ สตีมนฺโต

น นิเกเต รมนฺติ เต

หิสาว ปลลลํ หิตฺวา

โอกโมกํ ชนฺติ เตติ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....